

FOTÓ: RÉVÉSZ RÓBERT

HAJRÁ BOZSIK!

Az idei fesztivál egyik legnagyobb sikerű, pótszékes előadása volt szombat este a Bozsik Yvette Társulat: *Újravágvá* című darabja. Nem tudható biztosan, mi lesz a társulat sorsa, nem tudható biztosan, mi lesz a hazai független színházakkal, a „hatos kategóriába” sorolt alkotókkal, műhelyekkel és a THEALTER-rel. Sírva neveltünk.

Az *Újravágvá* azon jelenetek gyűjteménye, amelyek Bozsik Yvette munkásságából kimaradtak. Ám ezek a jelenetek most újrarendelve, egy másik struktúrába helyezve jelennek meg, így nem csupán egy ügyesen elkészített leltárt nézhetünk végig, a válogatás kerek egésze alakul.

Nézzük az önfeledt bohóckodást, a táncosok lenyűgöző mozdulatait, hallgatjuk a vak fiú monológját, a jól megválasztott kísérőzenét, és arra gondolunk, milyen igazságtalan, hogy ezeknek az embereknek a jövőben talán nem lesz alkalmuk, lehetőségük azt csinálni, amihez a legjobban értenek. És amit a legjobban szeretnek. Tudnak. És mernek.

De a közönség nem tehet mást, többet: tapsol, tapsol, vastapsol, a tapsával szavaz, a lábával szavazott, amikor ide eljött, arra, hogy ne legyen vége. Nem tehet mást.

FOTÓ: NYEMCSOK ÉVA ESŐ

Metanoia Artopédia

– Tizenhárom hónap (házi őrizetben)

Többször tizenhárom hónap telt el, amióta Peróékát utoljára láttam. Jól emlékszem még az Átkozott történetre – arra a pillanatra, amikor felismertem: a színház ilyen is lehet, a színház nem egyenlő a színpadon modorosan, hangosan artikuláló színészekkel és az őket pározott székkel bravózó közönséggel.

Peró aprólékossága mindig lenyűgözött – ennyi idő után sem veszített ez a fényéből. Még mindig el tud kápráztatni. Megérkezni az előadásra kicsit macerás volt: fél óras várakozás a Grandban, aztán séta Peró lakásáig, ott fel a csigalépcsőn az amúgy lenyűgöző, kovácsoltvas korláttal díszített veretes lépcsőházban, és újabb várakozás a gangon – utóbbi nem telt haszontalanul, megnézhettük Peró függőfolyosóra kiállított dolgait. Aztán be a lakásba, a lakásból átalakított színházba, fel három lépcsőn. A kétsoros, minimális számú nézőt befogadó nézőtér első sorában ültünk, majdnem szemmagasságban velünk a paraván, s ott mögöttem a színpad.

Furcsa volt az is, hogy Peró mellettünk ült az első sorban, valahogy a se kint-se bent érzésével, de a rendező magabiztosságával. Minden adott volt a Metanoiaiból, ami Peró drabjait fényjelzi: minimál fény, apró lámpácskák, sötétben többfelől érkező hangok és arcon ütő szövegek. A dátum 1920, Löw Immánuel szegedi főrabbi letartóztatásának éve.

Egyszerűen csak a fűszál

Beszélgetés Döbrei Dénessel

az idei THEALTER záróelőadása kapcsán

FOTÓ: RÉVÉSZ RÓBERT

– A Tolnai szövegvilág mely motívumai ihlették a Bórkertet?
– A fűszál. Ilyen egyszerűen. Csak a fűszál.
– Hogyan lehet ebből kibontani egy egész darabot?
– A fű motívumával és magával a természettel Dürertől Tolnai Ottóig nagyon sokan foglalkoztak. A fűszálra fönnragadt hajnali harmattal. Ehhez nagyon sok minden fűződhet. Hogy milyen jó reggel harmatban meztőláb sétálni, és az, hogy egyáltalán mit jelent a természethez, a költészethez, a más emberekhez való viszony. Sokan fölteszik azt a kérdést, hogy meg kell-e hajolni, mint a fűszál, vagy egyenesen kell maradni, mint egy fa. Ez alapkérdés is lehet az ember életében.

– Tolnaival, Tolnai művészetével milyen a személyes kapcsolata?

– Nagyon régi, hosszú történet az Ottóval való kapcsolat. Régóta ismerem, és majdhogynem minden alkalommal, amikor találkozom vele, ebből a fűszálból elkezd fonódni egy újabb történet. Minden találkozás egy újabb kreatív előre mozdulást jelent számomra azóta, mióta először találkoztam vele. Akkor a hűtőszekrényébe bele volt szorulva egy tücsök, és ahogy a konyhájában beszélgettünk, állandóan ott zümmögött ez a tücsök a hűtőszekrény hátoldalában, a fűben...

– Lajkó Félixet a nagyközönség hegedűsként ismeri, most citerázni fog. Miért ezt a hangszeret választották?

– Félix első hangszer a citera. Hozzá is régi barátság köt, mondhatom, hogy gyerekkora óta ismerjük egymást. Balog Józsi ötlete volt, hogy ketten csináljunk valamit: Félix egy citerával és én. Valahogy az egész Tolnai opuszhoz, ehhez a lexikonhoz a citera alaphangszer, ami megszólal, megremegteti a fűszálakat. Tolnai költészete és Félix zenéje egyértelmű része az életnek, átszövi a gondolataimat. Majdnem minden, ami eddig készült az életben, valamilyen módon kapcsolódik az Ottó féle irodalomhoz, az általa elindított történetek sokszínűségéhez.

tásának éve. Tizenhárom hónapot tölt házi őrizetben azért, amit Müller István szegedi mérnök brutális meggyilkolása kapcsán a sajtónak nyilatkozott. Kormányzó-sértéssel és magyargyalázzással vádolták. Müller holttestét az anyja hazahozatta Budapestre, a zsidó mérnököt Prónay osztaga ölte meg. A megkínzott holttestet Löw Immánuel látta, elmesélte egy holland újságírónak, az pedig megírta. A főrabbit az ügyészégi fogdába zárják, később a Csillagbörtönbe, végül a Korona (ma Hajnóczy) utcába, házi őrizetbe – tizenhárom hónapot töltött itt, 1921 júniusában szabadult. A darabot a korabeli – lánykánonban előadott – hirdetések sem tudják oldani: a zsidótörvények, az ember ember ellen elkövetett kegyetlenkedései miatt még ma is, még nézőként is szegyenkezünk. A Metanoia társulat folytatja a darabot, ezért szívesen veszik, ha a nézők a birtokukban lévő, Löw Immánuel megrágalmazásával, letartóztatásával, házi őrizetével kapcsolatos korabeli dokumentumot juttatnak el hozzánk.